

baner. Det er jo umægteligt, at man den Gang i lang Tid var høist uenig om, hvorledes Banerne skulde bygges, men der var andre Grunde til denne Uenighed tilstede, thi det, Uenigheden den Gang gjaldt, var, efter hvilket System man skulde gaa frem, navnlig ved Anlæget af de jydiske Baner. Ja, det nytter ikke, at det ærede Medlem (Tobiesen) ryster paa Hovedet. Jeg har i altfor mange Aar selv været en virksom Deltager i disse Forhandlinger, til at jeg her kan tage fejl. Det, hvormom Uenigheden gjaldt, var, hvilket System man skulde vælge ved Bygningen af Jernbaner i Jylland. Jeg har oftere nævnet de forskellige Systemer, der var Tale om, og det var Vanskeligheden, at samle en Majoritet om et af disse, medens man, hvis der blot var blevet stemt om, hvorvidt man overhovedet skulde anlægge Jernbaner, vilde have faaet Enstemmighed eller — det er maaske for Meget — i alt Fald en aldeles overveieende Majoritet herfor. Enstemmighed er det jo i Jernbaneanliggender vistnok for-gjæves at haabe paa, thi hvad der for et stort Flektal staar fast som noget Uimodsigeligt, vil der altid findes Enkelte, som stille et haardnakket Nei imod; det vide vi jo nok. Den Lov, som altsaa var tilstede ved den Leilighed, var aldeles ikke Lov af den Art, som her er tilstede. Der kan naturligvis være Spørgsmaal om en lidt nordligere eller lidt sydligere Retning og Egnende, naar der skal bygges en Jernbane fra Grenaa til Randers; men det bliver et aldeles underordnet Spørgsmaal, og venter man, at der skal være Enighed om den Slags Ting, er det klart, at man aldrig kommer til at bygge Jernbaner. Der maa Knuden til Slutningen hugges over ved en Afstemning, og saa kommer Sagen i Orden. Mit Ønske har det ingenlunde været at lægge disse private Jernbaneanlæg Hindringer i Veien, om jeg end maa tilstaa, at jeg betragter det som tvivlsomt, om de i ret lang Tid ville vedblive at være private, hvis de bygges. Jeg tror, at naar de først bygges, vil det gaa med dem, som det gik med Telegrafanlægene; da man i nogen Tid havde set paa, at disse private Anlæg, som Private forestod, kunde bestaa, blev man ked deraf, indbrøimede det Unaturlige i, at Driften ikke var falden i Statens Hænder, kjøbte dem og forenede det Hele paa den eneste naturlige Maade. Jeg vil saa langt fra sige, at der er nogen Hindring for at gaa frem paa den nu betraadte Vej, at jeg tværtimod vilde have ønsket, at man havde medoptaget de øvrige Banelimit. Kunde den ærede Indenrigsminister lade sig bevæge til at medoptage alle de Baner, hvormed der er Spørgsmaal, saa vilde denne Sag fremmes paa den ønskeligste Maade, for saa vidt den bør fremmes ad denne Vej. Der er f. Ex. Spørgsmaal om en Bane fra Thisted, eller et andet veftligt Sted til Nørresundby — den har efter Manges Mening en stor Fremtid for sig, og

vækker levende Interesse hos alle Folk i Egnen, — og der er ligeledes Spørgsmaal om en Bane fra Thisted til et Punkt nogle Mil sjent derfra: hvorfor ikke optage disse Jernbaner med? Der er ogsaa en Jernbane i Fyn, som man maa være saa vidt fremme med, at man kunde optage den i Lovforslaget; men saa veed jeg ikke flere, der have været paa Tale; er der flere, vilde jeg ønske, at de kom frem, og at den ærede Minister vilde samtykke i, at de bleve optagne. Naar vi saa havde Loven, havde vi Leilighed til i fuldere Omfang, end det nu er Tilfældet, at prøve, hvad der kan komme ud af at betraade denne Vej. Det skulde glæde mig, hvis jeg saar Uret, men man maa ikke dable, at jeg har bragt Spørgsmaalet paa Bane, fordi dette Spørgsmaal jo er af yderste Vigtighed, og at jeg yttre Lov, kan sikert ikke nedslaa Nogens Forhaabninger om Rentabilitet af disse Foretagender. Naar et æret Medlem har henvist til, hvorledes man bygger Jernbaner i Norge, og naar et andet æret Medlem har suppleret dette med Henvisning til de patriotiske Opoffrelser, som man viser der for at tilvejebringe Jernbaner, saa vilde jeg ret levende ønske, at man vilde lade alle saadanne Hentydninger til, hvad der foregaar i andre Lande, ligge udenfor Betragtninger, fordi der er Forhold tilstede, som ikke ligne vore, og fordi man derved snarere forvirrer end fremmer Sagen. Det nytter ikke, at man taler om, hvad der kan lade sig gjøre i Sverig, hvor man har store og tunge Produkter at transportere paa Jernbanen, og hvor Forrentningen netop derved, at Enkelte ere saa stærkt interesserede i Anlægene baade direkte og indirekte, i en væsentlig Grad kommer de Samme til Gode, hvilket ikke er Tilfældet i Danmark, hvor den væsentligste Indtægt ikke hidrører fra Godstransporten, men fra Persontrafikken. Et æret Medlem gyste ved Tanken om, at der kunde være Spørgsmaal om, foruden de 33 Millioner, som vi allerede have anvendt, at anvende 12 Millioner til. Dette synes mig, er at stille Sagen noget paa Spidsen; thi saa vidt jeg veed, er der Ingen, som har tænkt paa, at vi strax skulle stille alle disse Baner op og bestemme os til at bygge dem. Jeg har det Mindste ikke tænkt derpaa, men det, som jeg ønsker, er, at det i Tide maa blive overveiet — og jeg tror, at der allerede nu kan være Anledning til at tænke derpaa —, hvilket System vi fremtidig vilde gaa frem efter ved Bygningen af Jernbaner i Danmark. Der blev berørt et Punkt af det ærede Medlem fra 10de Kreds (Jessen), med Hensyn til hvilket jeg ganske slutter mig til, hvad der er udtalt af flere ærede Medlemmer. Jeg sigter herved til Udtyrningen af Jernbanerne. Jeg vil meget advare imod, at man sætter sin Lid til, at man faar gode og nyttige Baner ved at udstyre dem slet. Jeg tror tværtimod, at de Erfaringer, som vi have gjort, tilstrækkelig have vist, at det